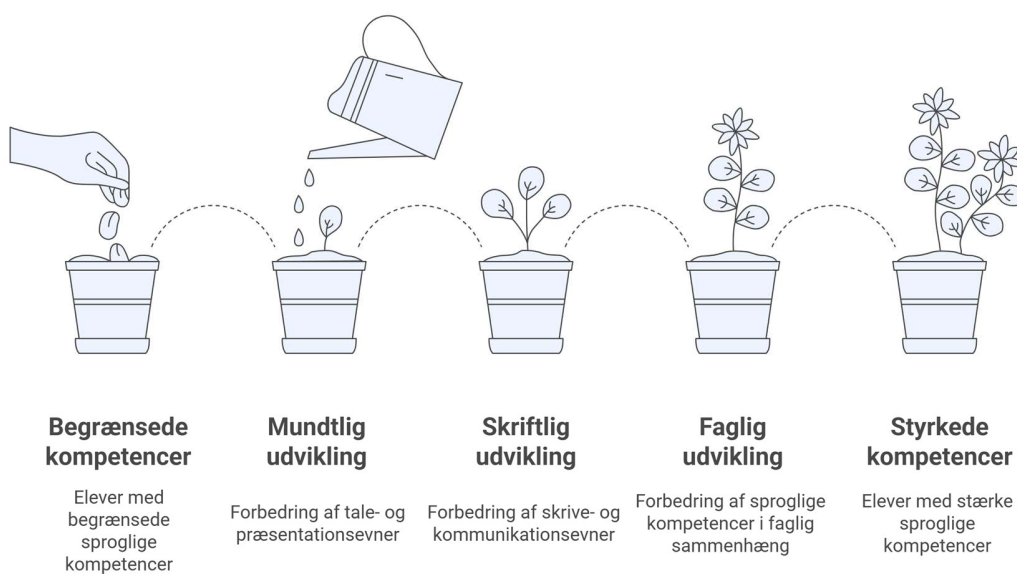

Handleplan for Sprog SOSU Nykøbing

Styrkelse af sproglige kompetencer

August 2025

Indledning

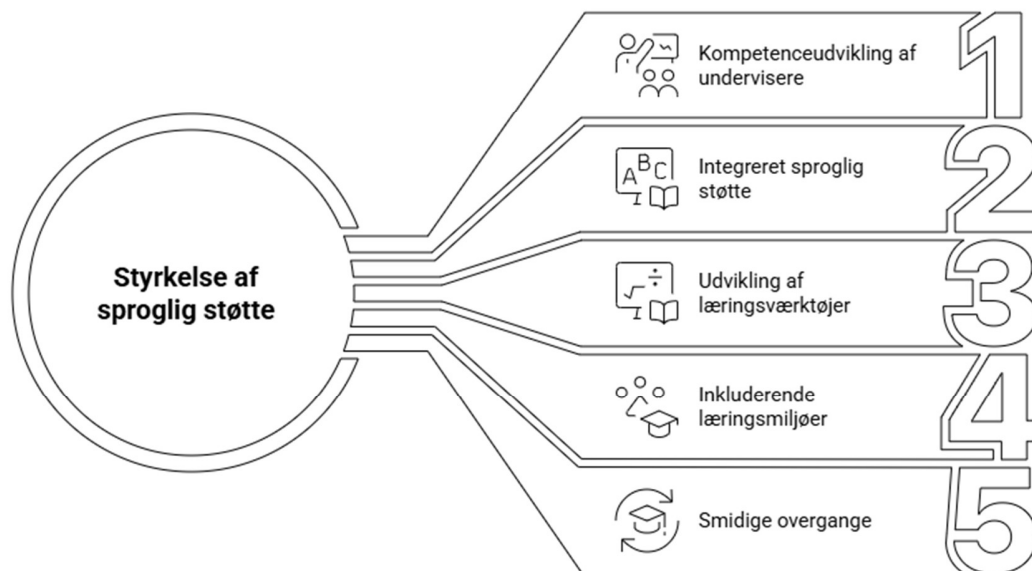
Sprog er nøglen til al læring, faglig udvikling og social deltagelse. På SOSU Nykøbing er vi bevidste om, at mange af vores elever har en flersproget baggrund. Det stiller særlige krav til vores pædagogiske praksis og læringsmiljø. Denne handleplan er vores fælles strategiske ramme for arbejdet med sprog. Den skal sikre, at alle elever – uanset sproglig baggrund – får de bedste forudsætninger for at gennemføre deres uddannelse, udvikle et nuanceret fagsprog og blive rustet til det professionelle arbejde i sundheds- og omsorgssektoren.

Vi ser flersprogethed som en ressource. Ved at anerkende og inddrage elevernes sproglige og kulturelle kompetencer skaber vi motivation, trivsel og lige deltagelsesmuligheder. Handleplanen er et redskab til at omsætte denne ambition til konkrete handlinger i både skole og oplæring.

Formål

At styrke elevernes sproglige kompetencer – mundtligt, skriftligt og fagligt – så de kan gennemføre deres uddannelse, udvikle deres professionelle identitet og begå sig trygt i mødet med borgere, kolleger og samarbejdspartnere

Forbedring af sproglig støtte i uddannelse

1. Kompetenceudvikling af undervisere og vejledere i pædagogiske og didaktiske greb der kan støtte elever med sproglige udfordringer.
2. Integreret sproglig støtte i undervisningen og i oplæringen.
3. Udvikling og implementering af konkrete læringsværktøjer (fx piktogrammer, sætningsstartere, læseguides).
4. Styrkelse af inkluderende læringsmiljøer, der fremmer trivsel og lige deltagelsesmuligheder.
5. Smidige overgange mellem uddannelsesforløb gennem screening, brobygning og målrettet støtte.

1. Kompetenceudvikling af undervisere

For at løfte det sproglige arbejde og sikre en fælles faglig tilgang, er det afgørende, at både undervisere og oplæringsvejledere har de nødvendige sprogpædagogiske kompetencer. Mange undervisere er fagligt stærke, men har ikke en formel baggrund i dansk som andetsprog (DSA). Derfor prioriteres følgende:

- **Gennemførelse af kompetenceudvikling af alle undervisere.** Vi sikrer at alle nuværende undervisere gennemfører to dages kompetenceudvikling med udgangspunkt i den viden der er opnået gennem projektet igangsæt af Styrelsen for uddannelse og kvalitet (herefter STUK). Dette gennemføres i andet halvår 2025.

- **Systematisk kompetenceudvikling:** En årlig opkvalificering for nye og eksisterende undervisere med fokus på flersprogethed, sproglig stilladsering, fagsprog og inkluderende praksis. Dette kan foregå internt eller i samarbejde med eksterne fagmiljøer.
- **Temadage og udviklingsdage:** Der afholdes årligt tilbagevendende temadage med fokus på kulturmøder, sprog og inklusion. Derudover undersøges via skole- oplæringsforum, muligheden for at involvere praktiksteder og oplæringsvejledere, så den sprogpedagogiske indsats styrkes på tværs af skole og praksis. Ansvar for dette er forankret i ledelsen. Inden det tages op på skole- oplæringsforum drøftes initiativet internt mellem ledelse og de respektive uddannelseskonsulenter.
- **Rekruttering eller videreuddannelse i DSA:** SOSU Nykøbing tilføres to undervisere med DSA-kompetencer gennem nyansættelse eller opkvalificering. Vi ønsker at det som denne kompetence bidrager med, bringes bredere ud i organisationen.
- **Udbredelse af STUK-projektets viden:** De undervisere og vejledere, som allerede har deltaget i kompetenceudvikling gennem STUK, deler erfaringer og metoder med kolleger – fx via faggruppemøder, workshops eller undervisningsobservationer. For at sikre at ovenstående introduceres kvartalsvis punkt for punkt "Fokus på sprog" på dagsorden til gruppemøder. Der planlægges indhold med relevans for området.

2. Integreret sproglig støtte

Sproglig støtte skal ikke være en særforanstaltning, men en integreret del af den daglige undervisning og praksis. Mange elever har behov for støtte til både almindelig dansk og til det særlige sprog, der bruges i sundheds- og omsorgsarbejdet. Følgende tiltag er i fokus:

- **Lektieværksteder:** På nuværende tidspunkt findes der i Nykøbing et fast lektieværksted i naturfag to gange om ugen. På de to øvrige afdelinger er der ad hoc lektieværksteder – specielt op mod prøver. Vi ønsker alle elever på alle tre matrikler har adgang til sproglig og faglig støtte ved behov.

Fokus er på skriftlig dokumentation, mundtlig kommunikation, fag og fagsprog i både grundfag og uddannelses specifikke fag.

Vi ønsker at afsøge muligheden for at allokere ressourcer til et sprogværksted i Nykøbing.

- **AI-værktøjer i undervisningen:**
 - Medarbejdere gennemfører et "AI-kørekort", så de kompetent kan integrere store sprogmodeller og andre relevante AI-værktøjer – som for eksempel tale-til-tekst i undervisningen. Målet er at alle medarbejdere har gennemført kurset inden udgangen af 2025.

- AI anvendes til at udvikle læseguides, oversættelser og faglige forklaringer, som eleverne kan bruge selvstændigt – særligt flersprogede elever med sproglige udfordringer har gavn af modersmålsstøtte via AI.

Ai teknologien er en voldsom udvikling, hvilket betyder at nye muligheder viser sig kontinuerligt.

- Involvering i CIU-projekter, som fokuserer på flersprogede kvinders brug af AI. Den viden der opnås i projektet bredes ud i den øvrige undervisergruppe. Projektet afsluttes i 2027.

Dette område ses som dynamisk og udviklingspræget, og det er afgørende, at skolen følger med teknologien.

3. Udvikling af læringsværktøjer

For at understøtte elevernes sprogtilegnelse i både teori og praksis, udvikles og implementeres konkrete værktøjer som hjælper eleverne med at forstå, udtrykke og huske fagligt stof. Fokus er især på at støtte flersprogede og sprogudfordrede elever på fx følgende områder:

- **Piktogrammer:** Brug af enkle, visuelle symboler til at illustrere procedurer, rutiner, begreber og instruktioner. Det kan eksempelvis være ikoner, der

- understøtter dokumentationsskemaer, eller visualisering af en praktisk opgave (f.eks. borgerpleje eller hygiejnerutiner).
- **Sætningsstartere:** Fastlagte begyndelser på faglige sætninger, som hjælper eleverne med at formulere sig korrekt – både mundtligt og skriftligt. Eksempelvis:
 - *"Når jeg dokumenterer, starter jeg med at skrive..."*
 - *"Hvis jeg oplever noget nyt i borgerens tilstand, vil jeg sige..."*
 - **Læseguides:** Guides, der hjælper eleverne med at læse og forstå fagspecifikke tekster. Her integreres AI-funktioner og tale-til-tekst-teknologi. Der er en særlig opmærksomhed på faglige nøgleord, begrebsforståelse og sproglige faldgruber (homonymer, metaforer, sammensatte ord). Dette fordi der her ligger en særlig udfordring for elever med sproglige udfordringer.

Disse værktøjer udvikles af faggrupperne og tilpasses det enkelte fag. Det er afgørende, at underviserne både introducerer og bruger værktøjerne aktivt i undervisningen. Mål for ovenstående nås via drøftelser på faggruppemøder.

4. Inkluderende læringsmiljø

Et læringsmiljø, hvor alle elever føler sig set og hørt, er afgørende for motivation og gennemførelse. Derfor arbejdes der med at skabe et fællesskab, hvor sproglige og kulturelle forskelle ikke er en barriere, men en ressource. Vi har for nuværende særligt fokus på at afsøge følgende muligheder:

- **Sprog buddies:** Flersprogede elever, der er længere i forløbet, kobles med nye flersprogede elever. Det skaber tryghed, rollemøder og mulighed for sprogudvikling i uformelle rammer.
- **Social inklusion og relationskompetence:** Underviserne sætter fokus på gruppesamarbejde, deltagelsesstrukturer og måder at sikre, at alle elever bliver inddraget i fælles opgaver og diskussioner.
- **Støtte til dokumentation i praksis:** I samarbejde med oplæringsstederne arbejdes der med at tydeliggøre sproglige krav og stilladsere opgaver i oplæringen. Herunder fx brug af støtteskemaer og vejledning i dokumentation.
- **Dialog med kommuner og oplæringssteder:** Der arbejdes gensidigt og målrettet med at udbrede viden på området. Der er et særligt fokus på ordningen med sprogkøkkener der pt kører i en af vores kommuner. Vi ønsker at udbrede denne viden med henblik på at afsøge om også de to andre kommuner kunne inspireres af dette. Der føres endvidere dialog om tilgængelige støttemuligheder som Nexus og andet praksisværktøj.

Ovenstående muligheder italesættes og drøftes i relevante fora. Det være sig uddannelseschefmøder, LUU, skole-oplæringsforum mv.

5. Smidige overgange

Ved opstart og overgange mellem forløb opleves af mange elever som vanskelig. Derfor arbejdes der systematisk med at gøre overgangen glidende og meningsfuld gennem følgende indsatser. Dette gøres for nuværende på følgende områder:

- **Fælles mål og progression:** Undervisere på VTS og GF2 arbejder med en fælles forståelse af sproglige og faglige læringsmål, så der skabes kontinuitet og genkendelighed for eleverne.
- **Overgange:** Undervisere fra GF2 følger VTS-elever på VTS forløbet og deltager i overgangsaktiviteter. VTS-undervisere inddrages i opstarten af GF2-forløb, så eleverne oplever kontinuitet i både relationer og pædagogik.

Der planlægges og gennemføres overgangsmøde mellem GF2 og HF. Mødet planlægges så der nås at tage højde for eventuelle støttebehov. Elever med særlige behov herunder sproglige udfordringer er der særligt fokus på og der planlægges ved om der er mulighed for at GF2 underviser kan yde støtte i overgangen.

- **Screening og støtte:** Alle elever på VTS og GF2 screenes systematisk for ordblindhed samt for behov for FVU undervisning. Der tilbydes DOT test (test for dansk som andetsprog) til flersprogede elever, hvor der er mistanke om ordblindhed. Det sikrer tidlig identifikation af støttebehov og hurtig igangsættelse af SPS og relevante hjælpeforanstaltninger (IT-rygsæk, læse-/skrivestøtte, etc.). Målet er at screening og etablering af støtte er sket inden for de første 14 dage. For at dette kan opnås er der truffet aftale med VUC om en præ-booking af DOT test.
- **Praksisnære sprogaktiviteter:** Eleverne trænes i faglige og kulturelle kompetencer som fx praksisord, rutiner og kulturelle forventninger – fra det at dokumentere korrekt til at smøre mad på en måde, der svarer til dansk kontekst.

Tabel: Overblik over indsatser, ansvar og tidshorisont

Indsats	Ansvar	Tidshorisont
Kompetenceudbygning i Dansk som andetsprog (DSA)	Uddannelseschefer	Plan i 2. halvår 2025, igangsætning i 1. halvår 2026
Kompetenceudvikling af undervisere og vejledere	Uddannelseschefer	Efterår 2025 og årligt fremadrettet
Udviklingsdag: Kulturmødet	SOSU Nykøbing F	Efterår 2025
Lektieværksteder på alle afdelinger	Uddannelseschefer	Igangsættelse januar 2026
AI-kørekort og AI-baserede løsninger	AI-ansvarlig og undervisere	Kørekort inden udgangen af 2025, øvrige tiltag løbende
Udvikling af læringsværktøjer (piktogrammer, sætningsstartere, læseguides)	Alle undervisere	Igangsæt, status 1. halvår 2026
Støttende og inkluderende klassemiljø	Uddannelseschefer og undervisere	Igangsætning 2. halvår 2025, videreføres i 2026
Styrket opstart og overgang. Fx overgangen mellem VTS og GF2.	Uddannelseschefer, undervisere, SPS-konsulent	Allerede igangsæt, videreføres løbende
Screening og støtte på GF2	SPS-konsulent og uddannelseschef	Inden udgangen af 2025